

**Tasviriy san’at mashg‘ulotlarida milliy qadriyatlar asosida estetik tarbiya
berish**

Urganch davlat pedagogika instituti o‘qituvchisi

Azizova Xilola Egamberganovna,

**UrDPI Aniq va amaliy fanlar fakulteti Tasviriy san’at va muhandislik
grafikasi yo‘nalishi talabasi Ibragimova Mahbubaxon G‘ofurjon qizi**

Annotatsiya: Ushbu maqola tasviriy san'at mashg'ulotlarida milliy qadriyatlar orqali o'quvchilarga estetik tarbiya berishning ahamiyatini ko'rib chiqadi. Unda milliy merosimizning tasviriy san'atdagi aks etishi, uning yoshlar tafakkuriga ijobiy ta'siri hamda estetik didni shakllantirishdagi roli tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Estetik tarbiya, milliy qadriyatlar, tasviriy san'at, o'quvchi, madaniy meros, ijodkorlik, did, an'ana, zamonaviylik.

Abstract: This article examines the importance of providing aesthetic education to students through national values in fine arts classes. It analyzes the reflection of our national heritage in fine arts, its positive impact on the thinking of young people, and its role in the formation of aesthetic taste.

Keywords: Aesthetic education, national values, fine arts, student, cultural heritage, creativity, taste, tradition, modernity.

Аннотация: В статье рассматривается важность эстетического воспитания учащихся через национальные ценности на уроках изобразительного искусства. Анализируется отражение нашего национального наследия в изобразительном искусстве, его положительное влияние на мышление молодежи и его роль в формировании эстетического вкуса.

Ключевые слова: Эстетическое воспитание, национальные ценности, изобразительное искусство, ученик, культурное наследие, творчество, вкус, традиция, современность.

Kirish

Har bir xalqning madaniy merosi, urf-odatlari va qadriyatlari uning milliy o'ziga xosligini belgilaydi. Bu qadriyatlarni yosh avlodga singdirish, ularni asrab-avaylash va boyitish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Estetik tarbiya esa shaxsning ma'naviy dunyosini boyitish, go'zallikni his qilish va yaratish qobiliyatini

rivojlantirishga qaratilgan jarayon hisoblanadi. Tasviriy san'at mashg'ulotlari bu jarayonda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi, chunki u nafaqat ijodiy ko'nikmalarni rivojlantiradi, balki milliy ruhni shakllantirishda ham katta rol o'ynaydi. Milliy qadriyatlar asosida estetik tarbiya berish orqali yoshlarda o'z Vataniga muhabbat, milliy g'urur va madaniy merosimizga hurmat tuyg'ulari shakllanadi.

Asosiy qism

Milliy qadriyatlar tasviriy san'atda ranglar, shakllar, ramzlar va kompozitsiyalar orqali o'z aksini topadi. O'zbekistonning boy madaniy merosi, me'morchilik an'analari, miniatyura san'ati, naqqoshlik, kulolchilik va boshqa hunarmandchilik turlari bunga yaqqol misoldir. Tasviriy san'at mashg'ulotlarida bu an'analarga e'tibor qaratish orqali o'quvchilar nafaqat badiiy ko'nikmalarni egallaydilar, balki milliy san'atimizning noyob xususiyatlarini ham chuqurroq anglab yetadilar.

O'qituvchi o'quvchilarga **milliy kiyimlar, an'anaviy uy-ro'zg'or buyumlari, tarixiy obidalar va folklor syujetlari** asosida ijodiy ishlar yaratishni taklif qilishi mumkin. Bu ularning milliy madaniyatga bo'lgan qiziqishini oshiradi va o'zbek san'atining o'ziga xos uslublari bilan tanishishga yordam beradi. Masalan, miniatyura san'atining nozik chiziqlari va yorqin ranglari, yoki naqqoshlikdagi islmiy va g'irih naqshlarining geometrik mukammalligi o'quvchilarning didini va ijodiy tasavvurini kengaytiradi.

Bundan tashqari, mashg'ulotlarda **milliy qahramonlar va afsonaviy obrazlar** aks etgan rasmlar yaratish ham o'quvchilarda vatanparvarlik va milliy g'urur tuyg'ularini mustahkamlaydi. Bu ularning tarixiy ildizlarini anglashiga va o'zbek xalqining boy ma'naviy dunyosini his qilishiga yordam beradi.

Muhokama

Milliy qadriyatlar asosida estetik tarbiya berishda shunchaki o'zbek san'ati namunalarini ko'rsatish bilan cheklanib qolmaslik kerak. O'qituvchi har bir elementning ma'nosini, ramziy ahamiyatini tushuntirishi, o'quvchilarni ushbu elementlarga o'z munosabatini bildirishga undashi lozim. Bu jarayonda **munozaralar, tadqiqot ishlari va badiiy asarlarning tahlili** muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy estetik tarbiya milliy an'analarni zamonaviy san'at yo'nalishlari bilan uyg'unlashtirishni ham nazarda tutadi. Yoshlarga **milliy elementlarni zamonaviy kontekstda qanday qo'llash mumkinligini** ko'rsatish, ularni erkin ijod qilishga va o'ziga xos uslubini topishga undash lozim. Bu ularning ijodiy salohiyatini to'laqonli

namoyon etishga yordam beradi va milliy san'atni yangi shakllar va uslublar bilan boyitishga undaydi.

Shuningdek, maktablar va san'at markazlarida **ko'rgazmalar tashkil etish, mahorat darslari o'tkazish** va **san'atkorlar bilan uchrashuvlar** tashkil qilish ham estetik tarbiyaning samaradorligini oshiradi. Bu o'quvchilarga amaliy tajriba orttirish imkonini beradi va ularning san'atga bo'lgan qiziqishini yanada kuchaytiradi.

Xulosa va takliflar

Tasviriy san'at mashg'ulotlarida milliy qadriyatlar asosida estetik tarbiya berish yoshlarning nafaqat badiiy didini shakllantiradi, balki ularda milliy o'zlikni anglash, Vataniga muhabbat va madaniy merosga hurmat tuyg'ularini ham rivojlantiradi. Bu esa mustaqil fikrlaydigan, ijodkor va ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Takliflar:

1. Tasviriy san'at o'quv dasturlariga milliy san'at turlari va ularning ramziy ma'nolari haqidagi ma'lumotlarni yanada chuqurroq kiritish.
2. O'qituvchilarning milliy san'at bo'yicha bilim va ko'nikmalarini oshirish maqsadida muntazam malaka oshirish kurslari tashkil etish.
3. Maktablar va san'at maktablarida milliy san'atga bag'ishlangan mavzuli ko'rgazmalar va tanlovlarni ko'proq o'tkazish.
4. O'quvchilarni milliy hunarmandchilik markazlariga sayohatlar uyushtirish orqali amaliy tajriba orttirishga undash.
5. Zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda, milliy san'atimizni yoshlarga qiziqarli tarzda yetkazib berish, masalan, virtual muzeylar yoki interaktiv ilovalar yaratish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ma'naviyat va ma'rifatga oid farmon va qarorlari.
2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. Jalolov A. O'zbek tasviriy san'ati tarixi. – Toshkent: O'zbekiston, 2010.
4. Ahmedov M. Estetik tarbiya nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: Fan, 2015.